

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Education (Optional) Paper-III
EDUO3: Educational Psychology

Day and Date: Tuesday, 28/11/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Speed of development at different stages of development-----
a) same b) separate c) slow d) very
- 2 All changes in individuals are due to-----.
a) growth b) development c) society d) state
- 3 Development is from----- to self-reliance.
a) interdependence b) self reliance c) individual d) collective
- 4 The age period from 12 to 18 years is known as .....
- 5 ..... can be measured.
a) Culture b) Development c) Human growth d) Education
- 6 An attempt was made to explain personality from the anatomy of a person by-----.
a) Yung b) Sheldon c) Cattell d) Rogers
- 7 A person's low self-esteem is a sign of-----.
a) adjustment b) co-adjustment c) hetero-adjustment d) self-adjustment
- 8 Classification of personality into two groups as introvert and extrovert was done by-----
a) Sheldon b) Yung c) Cattell d) Saffron
- 9 The location of the head gland in the human body is----
a) In the throat b) In the abdomen c) In the base d) In the pancreas
- 10 Personality = Genetics x -----
a) Chromosomes b) Environment c) Growth d) Development
- 11 Father of trial and error method is .....
- 12 The mainstay of the learning process is---
a) Students b) Parents c) Teachers d) Society
- 13 It is said that with practice one gets
a) Wisdom b) Perfection c) Success d) Failure

14 Pavlov experimented on this animal.

a)Pigeon b) Dog c) Monkey d) Tiger

15 Chetak-Pratisad The reaction system was studied by----- this psychologist.

a)Thorndike b)Pavlov c)Skinner d)Kohlar

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Process of development

2 Meaning of growth

3 Personality Orgnization

4 Nature of Learning Process

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Write on characteristics of human development.

2 Explain the categorical subscales of personality measurement

3 Explain Thorndike's rules of study

4 Explain the internal factors affecting the learning process

Q.4. . Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Explain external factors effecting on human development.

2 What is personality ?Explain the factors affecting personality development.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 विकासाच्या वेगवेगळ्या अवस्थेत विकासाचा वेग-----

अ)सारखा ब)वेगळा क) मंद ड)खूप

2 व्यक्तीमध्ये आलेले सर्व बदल---- मुळे असतात.

अ)वाढ ब)विकास क)समाज ड)अवस्था

3 विकास हा----- कडून स्वावलंबनाकडे होतो.

अ)परावलंबित्व ब) स्वावलंबीत्व क)वैयक्तिक ड) सामूहिक

4 वय वर्षे १२ ते १८ हा जीवन कालखंड ..... म्हणून ओळखला जातो.

अ) बाल्यावस्था ब) किशोरावस्था क) भ्रूणावस्था ड) पौगंडावस्था

5 ..... चे मोजमाप करता येते.

अ) संस्कृती ब) विकास क) मानवी वाढ ड) शिक्षण

6 व्यक्तीच्या शरीररचनेवरून व्यक्तिमत्त्व स्पष्ट करण्याचा प्रयत्न----- याने केला.

अ)कार्ल युंग ब)शेल्डन क) कॅटेल ड)कार्ल रॉजर्स

7 व्यक्तीमध्ये स्वतःबद्दल कमीपणाची भावना असणे हे----- चे लक्षण आहे.

अ)समायोजन ब)सुसमायोजन क) विषमायोजन ड)स्व-समायोजन

- 8 व्यक्तिमत्त्वाचे अंतर्मुख व बहिर्मुख एक असे दोन गटात वर्गीकरण----- याने केले
 अ)शेल्डन ब)कार्ल युंग क)कॅटेल ड)केशर
- 9 मस्तक ग्रंथीचे मानवी शरीरातील स्थान----- आहे
 अ)कंठात ब)उदरात क)मेंदूच्या तळभागात ड)स्वादुपिंडात
- 10 व्यक्तिमत्व= अनुवंश x
 अ)गुणसूत्रे ब)परिसर क)वाढ ड)विकास
- 11 प्रयत्न-प्रमाद पद्धतीचा जनक .....आहे.
 अ)थॉर्नडाइक ब)कोहलर क)पॅव्हलाव ड)थर्स्टन
- 12 शिक्षण प्रक्रियेचा मुलाधार म्हणजे----
 अ)विद्यार्थी ब)पालक क)शिक्षक ड)समाज
- 13 सरावाने माणसाला---- येते असे म्हणतात.
 अ)शहाणपण ब)पूर्णत्व क)यश ड)अपयश
- 14 पॅव्हलाव याने ----- या प्राण्यावर प्रयोग केला.
 अ)कबूतर ब)कुत्रा क)माकड ड)वाघ
- 15 चेतक-प्रतिसाद प्रतिक्रिया पद्धतीचा अभ्यास----- या मानसशास्त्रज्ञाने केला.
 अ)थॉर्नडाइक ब)पॅव्हलाव क)स्किनर ड)कोहलर

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 विकासाची प्रक्रिया
- 2 वाढ प्रक्रियेचा अर्थ
- 3 व्यक्तिमत्व संघटन
- 4 अध्ययन प्रक्रियेचे स्वरूप

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 मानवी विकासाच्या वैशिष्ट्यांवर लिहा
- 2 व्यक्तिमत्व मापनाची वर्गतत्व उपपत्ती स्पष्ट करा
- 3 थॉर्नडाइकचे अध्ययनविषयक नियम स्पष्ट करा
- 4 अध्ययन प्रक्रियेवर परिणाम करणारे आंतरिक घटक स्पष्ट करा

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 मानवी विकासावर परिणाम करणारे बाह्यघटक स्पष्ट करा
- 2 व्यक्तिमत्व म्हणजे काय ?व्यक्तिमत्व विकासावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा .

*****

Model Answer Paper

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

Education (Optional) Paper-III

EDUO3: Educational Psychology

Day and Date: Tuesday, 28/11/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 विकासाच्या वेगवेगळ्या अवस्थेत विकासाचा वेग-----
अ)सारखा ब)वेगळा क)मंद ड)खूप
- Option 2
2 व्यक्तीमध्ये आलेले सर्व बदल---- मुळे असतात.
अ)वाढ ब)विकास क)समाज ड)अवस्था
- Option 2
3 विकास हा----- कडून स्वावलंबनाकडे होतो.
अ)परावलंबित्व ब) स्वावलंबीत्व क)वैयक्तिक ड) सामूहिक
- Option 1
4 वय वर्षे १२ ते १८ हा जीवन कालखंड ..... म्हणून ओळखला जातो.
अ) बाल्यावस्था ब) किशोरावस्था क) भ्रूणावस्था ड) पौगंडावस्था
- Option 4
5 ..... चे मोजमाप करता येते.
अ) संस्कृती ब) विकास क) मानवी वाढ ड) शिक्षण
- Option 3
6 व्यक्तीच्या शरीररचनेवरून व्यक्तिमत्त्व स्पष्ट करण्याचा प्रयत्न----- याने केला.
अ)कार्ल युंग ब)शेल्डन क) कॅटेल ड)कार्ल रॉजर्स
- Option 2
7 व्यक्तीमध्ये स्वतःबद्दल कमीपणाची भावना असणे हे----- चे लक्षण आहे.
अ)समायोजन ब)सुसमायोजन क) विषमायोजन ड)स्व-समायोजन
- Option 3
8 व्यक्तिमत्त्वाचे अंतर्मुख व बहिर्मुख एक असे दोन गटात वर्गीकरण----- याने केले
अ)शेल्डन ब)कार्ल युंग क) कॅटेल ड)केशर
- Option 2
9 मस्तक ग्रंथीचे मानवी शरीरातील स्थान----- आहे
अ)कंठात ब) उदरात क) मेंदूच्या तळभागात ड) स्वादुपिंडात
- Option 3
10 व्यक्तिमत्त्व= अनुवंश x
अ) गुणसूत्रे ब) परिसर क) वाढ ड) विकास
- Option 2
11 प्रयत्न-प्रमाद पद्धतीचा जनक .....आहे.
अ)थॉर्नडाइक ब) कोहलर क) पॅव्हलाव ड) थर्स्टन
- Option 1
12 शिक्षण प्रक्रियेचा मुलाधार म्हणजे----
अ)विद्यार्थी ब)पालक क)शिक्षक ड)समाज
- Option 1
13 सरावाने माणसाला---- येते असे म्हणतात.
अ)शहाणपण ब)पूर्णत्व क)यश ड)अपयश
- Option 2
14 पॅव्हलाव याने ----- या प्राण्यावर प्रयोग केला.
अ)कबूतर ब)कुत्रा क)माकड ड)वाघ
- Option 2

15 चेतक-प्रतिसाद प्रतिक्रिया पद्धतीचा अभ्यास----- या मानसशास्त्रज्ञाने केला.

अ)थॉर्नडाइक ब)पॅव्हलाव क)स्किनर ड)कोहलर

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 विकासाची प्रक्रिया

Ans:

2 वाढ प्रक्रियेचा अर्थ

Ans:

3 व्यक्तिमत्व संघटन

Ans:

4 अध्ययन प्रक्रियेचे स्वरूप

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 मानवी विकासाच्या वैशिष्ट्यांवर लिहा

Ans:

2 व्यक्तिमत्व मापनाची वर्गतत्व उपपत्ती स्पष्ट करा

Ans:

3 थॉर्नडाइकचे अध्ययनविषयक नियम स्पष्ट करा

Ans:

4 अध्ययन प्रक्रियेवर परिणाम करणारे आंतरिक घटक स्पष्ट करा

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मानवी विकासावर परिणाम करणारे बाह्यघटक स्पष्ट करा

Ans:

2 व्यक्तिमत्व म्हणजे काय ?व्यक्तिमत्व विकासावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा .

Ans:

*****